

AMATØRGEOLOGI - TIL GLEDE OG NYTTE

Det er ikke mange land i verden som er rikere på fjell og synlig berggrunn enn Norge. Det er rike bergverkstradisjoner i mange deler av vårt land, og vi har også fostret flere berømte geologer som har bidratt vesentlig til den moderne forståelse av geologiske prosesser og mineraldannelse. For geologer som W.C. Brøgger og V.M. Goldschmidt ga mange deler av vårt land enestående muligheter til å studere berggrunn og fjellformasjoner. Norge brukes fortsatt som studieobjekt for geologer og geologistudenter fra hele verden.

På tross av denne nære tilknytning til fjell og stein, og på tross av lange tradisjoner innen undervisning og folkeopplysning, har den jevne nordmann skremmende lite greie på mineralogi og geologi. Alle kjenner igjen planter og dyr når de ferdes i skog og mark, men de fleste er fremmede overfor selv de vanligste mineraler og bergarter. Betyr dette at geologi og mineralogi er så mye vanskeligere enn botanikk og zoologi? Det kan nesten virke slik, men hvis vårt skoleverk hadde gitt plass for geologi på linje med de andre naturfag, ville de fleste erfare det motsatte. Man skal lete lenge og på utvalgte steder for å finne mer enn 10 - 20 forskjellige mineraler eller bergarter, og det er få og enkle geologiske prosesser som har formet vårt land. Botanikk og zoologi burde fremstå for allmennheten som vesentlig mer kompliserte fagområder.

Det skolen og folkeopplysningen har forsømt er nå i ferd med å bli rettet på ved en voksende interesse for geologi og mineralogi som hobby og fritidsbeskjeftigelse. Amatørgeologi-bølgen har likevel kommet senere til Norge enn til USA og mange land i mellom-Europa. De siste 10 år har imidlertid antall steingale nordmenn økt fra kanskje et par hundre til 2- 3000. Det dukker stadig opp nye amatørgeologiske foreninger, og NAGS begynner etter hvert å ta form som en sammenslutning av slike foreninger i hele Norge. Årets steinmesse på Hønefoss i august er en tydelig demonstrasjon på amatørgeologiens fremmasj.

Ingen annen hobby gir på samme måte muligheten til å kombinere friluftliv og naturopplevelse med naturvitenskap og økologi eller med estetisk sans ved forming av smykkesteiner og smykker. Blant amatørgeologene finnes det mange forskjellige måter å dyrke sin hobby, selv om den generelle samlertang har ført til at de fleste lager sin egen samling av mineraler, bergarter eller fossiler. På denne måten gjøres omfattende og nyttig innsats for å bevare geologisk materiale for ettertiden. Den ansvarlige samler forvalter sitt materiale til glede og nytte for seg og andre. Amatørene samler inn store mengder verdifullt studiemateriale som også bør stilles til disposisjon for nybegynnere og for undervisningsformål. I noen tilfeller vil også profesjonelle geologer og museer kunne ha interesse av det innsamlede materiale.

Amatørgeologien vil med sikkerhet fortsette å vokse her i landet. De fleste vil nok også tro at det er nok "stein" til alle i mange år fremover. Men erfaringene fra andre land viser at vi må forvalte også våre mineralressurser på en fornuftig måte. Vi må sørge for at også neste generasjon amatørgeologer får mulighet til å studere og samle geologisk materiale på våre beste forekomster, og vi må sikre at de innsamlede mineraler forvaltes til glede og nytte for flest mulig. Som motvekt mot den kommersielle innflytelse fra utlandet er det å håpe at norske amatører er seg sitt ansvar bevisst.

- Ta deg av nybegynnere - du kan sikkert avstå mineralstuffer som vil gi glede og kunnskap.
- Husk på skoler og andre utdanningsinstitusjoner i ditt distrikt. Som amatørgeolog kan du gi verdifulle bidrag både i form av studiemateriale og opplysninger om de geologiske forhold på stedet.
- Tenk også på de lokale museer og de større museer og forskningsinstitusjoner hvis du er i besittelse av spesielt verneverdig geologisk materiale.